

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-168>

УДК 338.24:004.738.5(043.3)

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ ІНДУСТРІЙ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

DIGITAL ECONOMY AND TRANSFORMATION OF TRADITIONAL INDUSTRIES: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR THE INSTITUTIONALIZATION OF THE DIGITAL ECONOMY

Трохимець Олена Іванівна

доктор економічних наук, професор,
начальник відділу наукової роботи та міжнародних зв'язків,
Класичний приватний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7587-7948>

Томарева-Патлахова Вікторія Валеріївна

доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри,
Класичний приватний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8910-2641>

Семенов Андрій Григорович

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри,
Інститут економіки та права,
Класичний приватний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7937-2533>

Trokhymets Olena, Tomareva-Patlahova Victoria, Semenov Andriy
Classic Private University

У цій статті розглядається взаємодія між цифровою економікою та традиційними галузями, з особливим акцентом на викликах та можливостях, пов'язаних з інституціоналізацією цифрових практик у цих секторах. Дослідження присвячене вивченню різних аспектів впливу цифрової економіки на традиційні галузі, зокрема на виробництво, фінанси, охорону здоров'я та сільське господарство. Було проаналізовано, як цифрові технології, зокрема штучний інтелект, блокчейн, інтернет речей (IoT) та аналітика великих даних, змінюють бізнес-моделі, операції та ланцюжки створення вартості. Розглянуто багатогранні виклики, з якими зустрічаються традиційні галузі при впровадженні цифрової трансформації. Серед цих викликів – технологічні бар'єри, такі як обмеження інфраструктури та проблеми безпеки даних, а також організаційні перешкоди, такі як опір змін та розрив у навичках між працівниками. Досліджено також вплив цифрової революції на структуру зайнятості, ринкову стабільність та нормативно-правову базу.

Ключові слова: інституціоналізація, технологічний прогрес, інноваційні технології, цифрова економіка.

This article examines the interaction between the digital economy and traditional industries, with a particular emphasis on the challenges and opportunities associated with the institutionalization of digital practices in these sectors. The research is dedicated to studying various aspects of the impact of the digital economy on traditional industries, including manufacturing, finance, healthcare, and agriculture. It analyzes how digital technologies, such as artificial intelligence, blockchain, the Internet of Things (IoT), and big data analytics, are changing business models, operations, and value chains. Multiple challenges encountered by traditional industries in implementing digital transformation are discussed. These challenges include technological barriers such as infrastructure limitations and data security issues, as well as organizational obstacles such as resistance to change and skills gaps among employees. The impact of the digital revolution on employment structure, market stability, and regulatory framework is also examined. The research findings indicate that while digital transformation poses significant challenges for

traditional industries, it also offers new opportunities for growth and increased competitiveness. Organizations actively embracing digitization can optimize processes, unlock new revenue streams, and gain a competitive edge in the global market. The study shows that digital technologies can contribute to sustainable development initiatives, improve resource utilization, and promote inclusive economic growth. The research emphasizes the need for traditional industries to adapt to the digital era to remain competitive and resilient in an increasingly interdependent world. It specifically highlights the importance of comprehensive strategies that encompass technological, organizational, and regulatory aspects of digital transformation. The significance of continuous learning and adaptation to harness the full potential of digital technologies is also underscored. Further scientific research could focus on a more detailed examination of specific industry characteristics and geographic regions to uncover new aspects of digital transformation dynamics.

Keywords: institutionalization, technological progress, innovative technologies, digital economy.

Постановка проблеми. Поява цифрової економіки здійснила революційні зміни в традиційних галузях по всьому світу, одночасно створивши виклики та можливості для їхньої інституціоналізації. Зважаючи на стрімкий розвиток цифрових технологій, такі галузі, як виробництво, фінанси, охорона здоров'я та транспорт, зазнають значних трансформацій. Проте процес інституціоналізації цифрової економіки в цих традиційних секторах зазнає низки проблем, які необхідно вирішити.

Однією з головних проблем є інтеграція цифрових технологій в існуючі інституційні рамки, що передбачає подолання спротиву змінам та вирішення складних регуляторних питань. Також цифровий розрив між компаніями, регіонами та демографічними показниками створює бар'єри для повсюдного впровадження та рівноправного використання цифрових технологій в економіці. Проблеми, пов'язані з приватністю даних, кібербезпекою та етичними наслідками, зумовлюють необхідність розробки ефективної нормативно-правової бази для забезпечення довіри та безпеки цифрових транзакцій і взаємодій.

Швидкі темпи технологічних інновацій у цифровій сфері підвищують ризик старіння бізнесу, який не встигає адаптуватися, збільшуючи розрив між компаніями, що використовують цифрові технології, та тими, що відстають від них. Такий рухливий сценарій вимагає проактивних стратегій для підвищення кваліфікації робочої сили та розвитку цифрової грамотності, щоб зменшити ризик втрати робочих місць і соціально-економічної нерівності [2, с. 166].

Попри ці виклики, інституціоналізація цифрової економіки відкриває численні можливості для підвищення продуктивності, ефективності та інновацій у традиційних галузях. Цифрові технології уможливають нові бізнес-моделі, ланцюжки доданої вартості та потоки доходів, що дає змогу організаціям створювати персоналізовані продукти та послуги,

оптимізуючи при цьому використання ресурсів. Діджиталізація процесів полегшує аналіз даних у реальному часі та прийняття рішень, що сприяє постійному вдосконаленню та конкурентним перевагам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Розвиток цифрової економіки став поштовхом до ґрунтовних перетворень у традиційних галузях, змінивши структуру комерції, виробництва та споживання.

Ряд науковців активно досліджують фундаментальні зміни, спричинені діджиталізацією, наголошуючи на її проривному потенціалі та трансформаційному впливі на традиційні галузі [9, с. 162]. Краус К. М., Краус Н. М., Манжура О. В. [10, с. 69] підкреслюють всеохоплюючий характер технологічного прогресу, наголошуючи на тому, як цифрові технології сприяють підвищенню ефективності, інноваціям та розширенню ринків, а також вказують на те, як вони сприяють підвищенню ефективності, інноваціям та розширенню ринків. Аналогічно, у роботі Колешні Я. О. [7] висвітлюється концепція «Інтернету речей» та її роль у створенні взаємозалежних систем, що сприяють безперешкодній інтеграції через галузеві кордони.

Втім, незважаючи на перспективи цифрового майбутнього, вчені виявили безліч проблем, які перешкоджають інтеграції цифрової економіки в традиційні сектори. Проблеми безпеки, на яких наголошує Бодрова Д. В. [2], створюють значні перешкоди для впровадження, оскільки організації намагаються захистити конфіденційні дані та пом'якшити кіберзагрози. До того ж, цифровий розрив, на який вказують Гриценко А. А., та Гриценко О. А. [4], посилює нерівність, вказує на необхідність інклюзивної політики для забезпечення справедливого доступу та можливості участі.

Інституціоналізація цифрової економіки також супроводжується складнощами в регулюванні та управлінні, оскільки традиційні

рамки намагаються встигати за технологічним прогресом.

Краус К., Краус Н., Іщенко І. [11, с. 43] наголошують на проблемах узгодження децентралізованих цифрових платформ з існуючими правовими структурами, вказуючи на нові регуляторні проблеми, пов'язані з конфіденційністю даних, правами інтелектуальної власності та управлінням платформами.

Водночас у науковій літературі залишаються значні розбіжності, які потребують подальших досліджень. Особливості взаємодії цифровізації та організаційної культури залишаються недостатньо вивченими, а розуміння культурних норм, цінностей і практик, що впливають на стратегії впровадження та трансформації цифрових технологій, – обмеженими. Крім того, соціально-економічні наслідки цифровізації для ринків праці, моделей зайнятості та розподілу доходів вимагають детальнішого вивчення для розробки науково обґрунтованих політичних заходів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Врахування складної взаємодії між технологічними, організаційними та регуляторними факторами має першочергове значення для реалізації повного потенціалу цифрової економіки в традиційних галузях. Визначення та вирішення цих викликів допоможе політичним діячам, представникам галузі та науковцям спільно працювати над розробкою цілісних стратегій, які сприятимуть інклюзивному зростанню, сталому розвитку та стійкості в цифрову епоху.

Мета статті полягає у дослідженні взаємодії між цифровою економікою та традиційними секторами економіки з акцентом на аналіз викликів та можливостей, які виникають з інституціоналізацією цифрових практик у цих галузях. Стаття має на меті оцінити, як цифрові технології, такі як штучний інтелект, блокчейн, інтернет речей (IoT) та аналітика великих даних, сприяють перетворенню бізнес-моделей, операційних процесів та ланцюжків створення вартості у виробництві, фінансах, охороні здоров'я та сільському господарстві. Окрема увага приділяється аналізу багатограних викликів, з якими стикаються традиційні галузі у процесі цифрової трансформації, включаючи технологічні бар'єри та організаційні перешкоди, та дослідженню впливу цифрової революції на структуру зайнятості, ринкову стабільність та регулятивне середовище.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова економіка, явище, що

набуває все більшого значення в сучасному суспільстві, спричиняє чимало міркувань і дискусій щодо її визнання та впливу. Ця сфера, характеризується використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в економічних процесах, та охоплює цілий ряд видів діяльності – від електронної комерції до управління даними та онлайн-сервісів.

Значення цифрової економіки стає дедалі більшим у міру того, як вона утверджується як ключовий елемент глобальної економіки. Технологічний прогрес та цифровізація діяльності суттєво трансформували способи виробництва, розподілу та споживання. Така трансформація відображається у появі нових бізнес-моделей, створенні віртуальних ринків та прискоренні міжнародної торгівлі.

Водночас, розвиток цифрової економіки також створює значні виклики, особливо з точки зору регулювання та оподаткування. У цифровому просторі традиційні кордони стають дедалі більш умовними, що ускладнює застосування існуючих податкових і правових норм. До того ж, захист персональних даних і конфіденційності є ключовим питанням у сучасному світі, де інформація поширюється швидко і масово [5, с. 103].

Саме тому для розуміння цифрової економіки потрібен комплексний і узгоджений підхід і залучення держав, бізнесу, організацій та населення до цього процесу. Важливо створити відповідну нормативно-правову базу, яка б стимулювала інновації, захищаючи при цьому права громадян і забезпечуючи справедливую конкуренцію. Також важливо розвивати міжнародне співробітництво задля подолання транскордонних викликів, пов'язаних з цифровою економікою.

Цифрова трансформація традиційних галузей економіки є невідворотним явищем сучасності, що суттєво впливає на світову економіку. Завдяки технологічному прогресу цей глибинний процес змін перевизначає операційні парадигми традиційних секторів, таких як виробництво, логістика, фінанси та багатьох інших.

Одним з основних напрямків цифрової трансформації є поєднання інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ). Ця інтеграція створює взаємопов'язану систему, в якій дані стають основним рушієм інновацій та зростання. Компанії, які ефективно інтегрують ІКТ у свою діяльність, здатні оптимізувати свої процеси, підвищити свою гнучкість і посилити конкурентоспроможність на світовому ринку [3, с. 19].

Цифрова трансформація ґрунтується на поглибленому розумінні потреб споживачів і тенденцій розвитку ринку. Досягнення в галузі аналізу даних та штучного інтелекту дають змогу компаніям отримувати важливу інформацію про потреби клієнтів, індивідуалізувати пропозиції продуктів і послуг та швидко реагувати на ринкові запити. Застосовуючи клієнтоорієнтований підхід, організації створюють унікальний користувацький інтерфейс та утримують активну клієнтську базу.

Ще одним важливим теоретичним підґрунтям цифрової трансформації є поняття "цифрового підриву". Традиційні бізнес-моделі постають перед численними викликами, бо на ринок виходять нові цифрові компанії з інноваційними рішеннями та нестандартними підходами. Для того, щоб залишитися конкурентоспроможними, компанії мають бути готові піддавати критичному аналізу власні бізнес-моделі, використовувати нові концепції та впроваджувати постійні інновації.

Цифрова інтеграція також вимагає глибоких організаційних змін, як у структурі, так і в культурі мислення. Компанії мають бути готові інвестувати в розвиток цифрових навичок свого персоналу, заохочувати міжфункціональну співпрацю та сприяти розвитку культури навчання й адаптації. Спротив змінам може бути значною перешкодою, але організації, яким вдасться створити середовище, сприятливе для інновацій та експериментів, мають більше можливостей досягти успіху в цифровій економіці.

Зрештою, цифрова трансформація потребує довгострокового стратегічного мислення, заснованого на наявності певного стратегічного плану та чітко визначеної програми дій. Компаніям необхідно прогнозувати нові тенденції, інвестувати в новітні технології та встановлювати стратегічні партнерські відносини, щоб залишатися в центрі інновацій. Ітеративний та адаптивний підхід має важливе значення, оскільки дозволяє компаніям швидко адаптуватися до ринкових змін та використовувати нові можливості для зростання [6, с. 33].

Цифрова трансформація традиційних галузей промисловості, яка продовжується, охоплює також низку інших важливих аспектів, що сприяють її успіху та довготривалому впливу.

По-перше, безпека даних і захист приватності стають основними проблемами в контексті цифрової трансформації. Зі збільшенням обсягів персональних і ділових даних,

якими обмінюються через електронні мережі, для бізнесу важливо впроваджувати надійні заходи кібербезпеки, щоб захистити цю конфіденційну інформацію від кіберзагроз. Впевненість споживачів у безпеці своїх даних має важливе значення для подальшого впровадження цифрових технологій і забезпечення довгострокового успіху трансформації.

Доступність та інклюзивність є важливими аспектами при впровадженні стратегій цифрової трансформації. Зважаючи на те, що дедалі більше бізнесів переходить на онлайн-платформи та мобільні додатки, важливо переконатися, що ці інструменти доступні для всіх, включно з людьми з інвалідністю та вразливими верствами населення. Компанії повинні розробляти свої цифрові продукти та послуги з особливою увагою до доступності, гарантуючи, що ними зможуть користуватися всі, незалежно від рівня їхніх здібностей чи фізичних обмежень [1, с. 29].

Разом з тим, у контексті цифрової трансформації все більшого значення набуває екологічна безпека. Хоча цифрові технології відкривають можливості для зменшення вуглецевого сліду завдяки дематеріалізації процесів та віртуалізації послуг, вони також можуть сприяти збільшенню споживання енергії та електронних відходів. Тому компаніям необхідно інтегрувати міркування сталого розвитку у свою стратегію цифрової трансформації, шукаючи інноваційні рішення, які зменшують їхній вплив на довкілля та сприяють економічному зростанню.

Співпраця та партнерство відіграють вирішальну роль у цифровій трансформації традиційних галузей економіки. Зважаючи на ускладнення технологічних та бізнес-викликів, компаніям часто доводиться налагоджувати партнерські відносини з іншими галузевими компаніями, зокрема стартапами, університетами та державними органами, щоб обмінюватися знаннями, ресурсами та найкращими практиками. Інноваційні екосистеми та технологічні кластери стають центрами активності, де компанії можуть співпрацювати та впроваджувати інновації разом, щоб стимулювати цифрову трансформацію та економічне зростання.

Сучасна цифрова економіка – це середовище, яке постійно розвивається і характеризується стрімким технологічним прогресом та глибокими соціальними змінами. У цьому контексті інституціоналізація цифрової економіки пов'язана з багатьма викликами, починаючи від регулювання та правової бази для

цифрових індустрій і закінчуючи захистом даних та приватності, а також інституційними бар'єрами на шляху впровадження цифрових інновацій [13, с. 70].

Регулювання та нормативно-правова база цифрових індустрій мають важливе значення для забезпечення прозорого та безпечного бізнес-середовища. Однак транскордонний і безпаперовий характер цифрової економіки ускладнює застосування традиційних нормативних актів. Перед органами влади в країнах світу стоїть питання розробки гнучкої та адаптивної нормативно-правової бази, яка б сприяла інноваціям і водночас захищала споживачів та бізнес. Такі питання, як оподаткування міжнародних цифрових компаній, відповідальність онлайн-платформ за контент, який вони розміщують, і регулювання цифрових валют – це проблеми, з якими доводиться мати справу законодавцям.

Захист даних і конфіденційність стали основними причинами для занепокоєння в контексті цифрової трансформації. Зі збільшенням кількості персональних даних, якими обмінюються та які зберігаються в Інтернеті, значно зросли ризики, пов'язані з порушенням конфіденційності та кіберзлочинністю. Такі нормативні акти, як Загальний регламент захисту даних Європейського Союзу (GDPR), спрямовані на посилення захисту даних фізичних осіб, але ефективна реалізація таких заходів залишається складним завданням. Компаніям необхідно знайти баланс між використанням даних для впровадження інновацій та надання персоналізованих послуг і дотриманням фундаментальних прав на недоторканність приватного життя та захист даних.

Інституціональні перешкоди на шляху впровадження цифрових інновацій часто стримують прогрес у цій сфері. Бюрократичні структури та повільні процеси прийняття рішень в органах влади можуть ускладнювати швидке впровадження нових технологій. До того ж, традиційні галузі можуть чинити тиск з метою збереження статус-кво та запобігання появі нових інноваційних компаній. Державна політика та урядові ініціативи, спрямовані на заохочення інновацій та усунення бар'єрів для виходу на ринок, мають важливе значення для стимулювання економічного зростання та заохочення масового впровадження цифрових технологій [8, с. 118].

Сучасна цифрова економіка пропонує широкий вибір можливостей для її інституціоналізації. Для цього потрібні гнучкі підходи до регуляторної політики, стратегії розвитку

людського потенціалу для цифрової трансформації та сприятливе середовище для цифрових стартапів і підприємництва.

Одним із ключових чинників стимулювання інновацій у цифровій економіці є гнучкість регуляторної політики. Технології розвиваються швидкими темпами, і регуляторні норми повинні адаптуватися відповідно, щоб заохочувати інновації, захищаючи інтереси споживачів і суспільства в цілому. Гнучкий та адаптивний підхід може заохочувати бізнес експериментувати з новими ідеями та розробляти інноваційні рішення, не відчувачи при цьому зайвих обмежень.

Водночас розвиток кадрового потенціалу має вирішальне значення для забезпечення успішної цифрової трансформації. Навички, необхідні в цифровій економіці, швидко розвиваються, тому важливо інвестувати в навчання та розвиток працівників, щоб вони могли адаптуватися до цього нового середовища. Сюди входить не лише набуття технічних навичок, а й розвиток таких здібностей, як критичне мислення, творчість та вирішення проблем, які є важливими для інновацій в цифровому контексті [12, с. 401].

До того ж, створення сприятливого середовища для цифрових стартапів і підприємництва має важливе значення для стимулювання зростання та розвитку інновацій у цифровій економіці. Це означає впровадження політики та програм підтримки, спеціально адаптованих до потреб цифрових підприємців, таких як інкубатори та акселератори, цільове фінансування, а також заходи, спрямовані на спрощення адміністративних процедур та зменшення бар'єрів для виходу на ринок.

Висновки. Таким чином, усвідомлення ролі цифрової економіки має ключове значення для майбутнього нашого суспільства. Використовуючи проактивний та інклюзивний підхід, можна ефективно реалізувати можливості, які пропонує цифрова трансформація, водночас зменшуючи її ризики та недоліки.

Теоретичні засади цифрової трансформації в традиційних галузях ґрунтуються на складному поєднанні технологій, інновацій, стратегії та організаційної культури. Використовуючи ці основи та беручи участь у безперервному процесі трансформації, бізнес може не лише зберегти свої позиції, але й розвиватися в умовах постійно змінюваного цифрового середовища.

Загалом, інституціоналізація цифрової економіки зустрічається зі значними викликами, які потребують інноваційних та колек-

тивних рішень. Регулювання та правова база цифрових галузей, захист даних і приватності, а також інституційні бар'єри для цифрових інновацій потребують постійної підтримки з боку держави, бізнесу та громадськості

в цілому. Шляхом подолання цих викликів можна повною мірою використати трансформаційний потенціал цифрової економіки для створення більш інклюзивного, інноваційного та сталого майбутнього.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баранов О. Трансформація правових систем—засаднича умова сталого розвитку. *Інформація і право*. 2023. № 2 (45). С. 9–32. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2\(45\).282312](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2(45).282312)
2. Бодрова Д. В. Інституціональні аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. *Наукові записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. № 30 (69). С. 163–168. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-5-57>
3. Геєць В. М. Соціальна реальність у цифровому просторі. *Економіка України*. 2022. № 1. С. 3–28.
4. Гриценко А. А., Гриценко О. А. Інституціоналізація цифрової економіки: суперечності та напрями їх вирішення. *Економічна теорія та право*. 2021. № 1 (44). С. 25–28.
5. Дубина М., Попело О., Тарасенко О. Інституційні трансформації фінансової системи України в умовах розвитку цифрової економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 1 (25). С. 91–110. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-1\(25\)-91-110](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-1(25)-91-110)
6. Жукова Л. М. Інституційний статус держави в умовах соціально-економічної нестабільності. *Економіка та держава*. 2019. № 6. С. 32–35. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.6.32>
7. Колешня Я. О. Сучасні цифрові бізнес-моделі: сутність, огляд та особливості. *Підприємництво та інновації*. 2022. № 24. С. 87–91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.14>
8. Колот А. М., Герасименко О. О. Соціально-трудова розв'язка в XXI столітті: до природи глобальних змін, нових можливостей, обмежень і викликів. *Демографія та соціальна економіка*. 2019. № 1. С. 97–125.
9. Кравчук Н. О., Римар О. Г., Бортнік Н. В. Цифрова економіка як один з напрямів розвитку повоєнної економіки України. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2022. № 3 (52). С. 155–169. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275799](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275799)
10. Краус К. М., Краус Н. М., Манжура О. В. Технологічний спосіб виробництва індустріального та постіндустріального суспільства: цифрова трансформація та інноваційна модернізація. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2022. № 1 (9). С. 58–73. DOI: <http://doi.org/10.32750/2022-0105>
11. Краус К., Краус Н., Іщенко І. Фокус пріоритетів індустрії Х. 0 та її анатомія в умовах цифровізації економічних відносин. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 33–50. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.33.50>
12. Панькова О., Касперович О., Іщенко О. Соціальновідповідальне партнерство як інноваційна платформа забезпечення розвитку сфери зайнятості в умовах глобальних цифрових трансформацій. *Журнал європейської економіки*. 2020. № 19 (2). С. 392–409.
13. Пригодюк О. М. Національні економічні інтереси поширення цифрових технологій в менеджменті. *Економічний простір*. 2023. № 187. С. 69–72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-11>

REFERENCES:

1. Baranov O. (2023) Transformatsiya pravovykh system—zasadnycha umova staloho rozvytku [Transformation of legal systems as a fundamental condition for sustainable development]. *Informatsiya i pravo* [Information and Law], no. 2 (45), pp. 9–32. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2\(45\).282312](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2023.2(45).282312)
2. Bodrova D. V. (2019) Instytutsiini aspekty rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini [Institutional aspects of digital economy development in Ukraine]. *Naukovi zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia* [Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Economics and Management], no. 30 (69), pp. 163–168. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-5-57>
3. Heiets V. M. (2022) Sotsialna realnist u tsyfrovomu prostori [Social reality in the digital space]. *Ekonomika Ukrainy* [Economy of Ukraine], no. 1, pp. 3–28.
4. Hrytsenko A. A., & Hrytsenko O. A. (2021) Instytutsionalizatsiya tsyfrovoy ekonomiky: superechnosti ta napryamy yikh vyrishennya [Institutionalization of the digital economy: contradictions and directions for their resolution]. *Ekonomichna teoriya ta pravo* [Economic Theory and Law], no. 1 (44), pp. 25–28.
5. Dubyna M., Popelo O., & Tarasenko O. (2021) Instytutsiini transformatsii finansovoi systemy Ukrainy v umovakh rozvytku tsyfrovoy ekonomiky [Institutional transformations of the financial system of Ukraine in the conditions

of digital economy development]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia* [Problems and Perspectives of Economics and Management], no. 1 (25), pp. 91–110. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-1\(25\)-91-110](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-1(25)-91-110)

6. Zhukova L. M. (2019) Instytutsiinyi status derzhavy v umovakh sotsialno-ekonomichnoi nestabilnosti [Institutional status of the state in conditions of socio-economic instability]. *Ekonomika ta derzhava* [Economy and State], no. 6, pp. 32–35. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.6.32>

7. Koleshnia Ya. O. (2022) Suchasni tsyfrovi biznes-modeli: sutnist, ohlyad ta osoblyvosti [Modern digital business models: essence, overview, and features]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii* [Entrepreneurship and Innovation], no. 24, pp. 87–91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.14>

8. Kolot A. M., & Herasyenko O. O. (2019) Sotsialno-trudovi rozvytok v XXI stolitti: do pryrody hlobalnykh zmin, novykh mozhlyvostei, obmezhenia i vyklyky [Social-labor development in the XXI century: towards the nature of global changes, new opportunities, limitations, and challenges]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika* [Demography and Social Economy], no. 1, pp. 97–125.

9. Kravchuk N. O., Rymar O. H., & Bortnik N. V. (2022) Tsyfrova ekonomika yak odyn z napriamiv rozvytku povoi-ennoi ekonomiky Ukrainy [Digital economy as one of the directions of development of post-war economy of Ukraine]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia* [Market Economy: Modern Theory and Practice of Management], no. 3 (52), pp. 155–169. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275799](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275799)

10. Kraus K. M., Kraus N. M., & Manzhura O. V. (2022) Tekhnolohichni sposib vyrobnytstva industrialnogo ta postindustrialnogo suspilstva: tsyfrova transformatsiia ta innovatsiina modernizatsiia [Technological mode of production of industrial and post-industrial society: digital transformation and innovative modernization]. *Yevropeiskyi naukovyi zhurnal Ekonomichnykh ta Finansovykh innovatsii* [European Scientific Journal of Economic and Financial Innovations], no. 1 (9), pp. 58–73. DOI: <http://doi.org/10.32750/2022-0105>

11. Kraus K., Kraus N., & Ishchenko I. (2023) Fokus prioritetiv industrii Kh.0 ta yii anatomii v umovakh tsyfrovizatsii ekonomichnykh vidnosyn [Focus of Kh.0 industry priorities and its anatomy in the conditions of digitalization of economic relations]. *Innovation and Sustainability*, no. 1, pp. 33–50. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.1.33.50>

12. Pankova O., Kasperovych O., & Ishchenko O. (2020) Sotsialnovidpovidalne partnerstvo yak innovatsiina platforma zabezpechennia rozvytku sferi zainiatosti v umovakh hlobalnykh tsyfrovyykh transformatsii [Socially responsible partnership as an innovative platform for ensuring the development of the employment sphere in the conditions of global digital transformations]. *Zhurnal Yevropeiskoi ekonomiky* [Journal of European Economy], no. 19 (2), pp. 392409.

13. Pryhodiuk O. M. (2023) Natsionalni ekonomichni interesy poshirennia tsyfrovyykh tekhnolohii v menedzhmenti [National economic interests of digital technology dissemination in management]. *Ekonomichnyi prostir* [Economic Space], no. 187, pp. 69–72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/187-11>